

URNIETA'N

ERROSARIYOKO Andre Maria'ren egunian, asko dira beren echietatik irtetan diranak Urnieta'ra joateko asmoarekin.

Ots aundikua bai da Errosariyoz an egiten dan erromeriya.

Uda guztiyan ba dira erromeriyak, bein batera, bein bestera, ta Urnieta'ko au izaten da azkena. Esan liteke au dala giltza, erromeriyetako ibillerak iſten dituen.

Orrengatik bada, asko ta asko irteten dira beren echeetatik Urnieta'ra joateko asmuan.

Ez dira ordia guztiak uri polit artaraño iriſten.

Bidian estroposo egiten dute batzuek.

Bidian arkitzen bai dute Ernani'ko uri atsegiña. An nabaitzen dituzte jan gauza kutizigarriak, sagardo banan banakuak, jostaketa ta algarabide kilimakatzalleak, eta azkenian ez dute almenik izaten Urnieta'raño jarraitzeko, ta batzubetan batzubetan, ez ta beren echeetara biurtzeko ere.

Izan ere Ernani'k biſka du kanpotarrentzat; ala gertatzen da beintzat Urnieta'ko erromerira joateko asmuan irteten diran askorekin.

Abetako bat Anſon *gezur* da.

Ez degu esango arrek diyona egiya danik, bada ez dakigu bizi guztiyan egi bat esan ote duben oraindik; alako gezurtiya da bera. Bañan esan beñepin egiten du bi eleizkizun dirala urtian arrentzat: bata ostiral donez gazteluko guruzpidera goizian goiz juatia, ta bestia Errosariyoz Urnieta'ko erromerirako asmuan irtetia.

Lenbiziko eleizkizuna ondo ikasiya daukagu. Lenengo gozari chikiya egin ta danba danba igoko da gaztelura, bere antzeko beste bi edo iru lagunekin, ta Agur Mari bat otoi egin gabe irichiko dira gora. Andik Donosti eder oni begira egonik, jechiko dira azkenian errira gozari *aundiya* egitera.

Orra lenbiziko eleizkizuna.

Bigarrena: An̄on *gezurrek* ez luke ezeren gatik utziko urte batez Errosariyoz Urnieta'n egiten dan erromarirako irten gabe. Ala esaten du beintzat.

Onezkero badira ogei urte, ori bera diyola, ogei urte asmo orrekin echetik irteten dala, ta ez da oraindik bein bakarrik Urnieta'ra irichi. Ez daki oraindik non dagon. Ez daki nolakua dan.

Ernani bai, ongi ezagutzen du; ango kale, enparantza ta ibiltoki atsegiñak begiyak ichita ere somatzen ditu, ta ez dago zer esanik, osta-tu ta jan eraneko tokiak...., oyek usayian ere achituko lituke.

Berak ongi ezagutzen ditu ta bera ere ongi ezagutzen dute.

Urterokua bai da.... ta biar bada ez urtian bein bakarrekua ere.

Ori bai Errosariyoko erromeriya alderatzen danian, asiko da illa-bete lenagotik Urnieta'ra jua biar dubela esanaz.

Kontzientziyak, itz orrekin berakin esaten du, ez diyo uzten erromeri ortara jua gabe gelditzia. Izan ere An̄on *gezurren kontzientziya* oso estuba izan biar du.

Orrengatik ainbeste aldiz berritzen du Urnieta'ra nai ta nai ez jua biarra erromeri egunian.

Bezperatik bizarra kendu, ta jantzirik onenak moldatuko ditu. Izaten du bere emasteak zer egin naikua bere ayek biar bezela, An̄on *gezurrek* nai bezela, antolatzen. Azkeneko orduan echeratuko da An̄on alpraketa churi berriyak galtzarbian dituela.

Guziya gertu dagola ikustian oyeratzen da.

Goizian goiz jeikiko da; ala ez balitz elitzake erromeririk.

Gero, zer gerta ere, meza entzutera juaten da. Seyetakua geyenian. Izan ere nola irichi Urnieta'ra meza garayetako.

Meza ondorian Done Katalina'ko zubira joko du, ta an geldituko da piška batian ichasora ta odoyetara begira, zer egualdi egingo ote duben asmatzen. Lagunen bat edo beste bilduko zaizka ta egualdiya gain berriketan ariko dira, emakume berritsuik berritsuena baño luzeago ta zoroago.

Noizbait ere, Urnieta'ra jua biar duela esanaz amaituko du berri-

keta azken gabe ura, ta Atocha'n barrena, batari agur eta bestiari ariyo, emen bi itz eta an lau, zortziyak alderako Loyola'ra irichiko da.

An, jakiña da, gozaldtu egin biar du; ta gozari ta berriketa, bederatzi t'erdiyak joko diozkate Loyolan bertan.

Erasoko dio bideari ta geldi aldi batzuek batian ta bestian egiñaz, amaikak alderako Astigarraga'ra irichiko da.

Erromerira dijoan gizon batek amaiketako zerbait ere biar du bada, ¿ta non obeto Astigarraga'n baño?

Esan ta egin, eguardiko ezkil otsa ere amaiketakua egiñaz entzuten du. Ibiltzeko garaya degu bada onezkeru, esaten du noizbait ere, ta ekiten dio bidiari. Ernani'ra irichi ordurako ordubata jo ez jo, chinchilik dago.

Kokotsari eldubaz geldituko da gure An̄ton *gezur*, eta esango du antsi bat ateriaz:

—Orain ere berandutu zait bada Urnieta'ra juateko. ¿Nola bazkaldu gabe jarraituko diot bideari?

Eta alako usai goñuak ulertzen dira.

—Emengo bazkari guziyak baño nayago nuben bada nik orain Urnieta'ra jua baño, gelditu egin biarko naiz. Bazkal onduan jua biarko det. Ori bai lenbiziko orduban. Itz oyek bere buruari esanaz jan lekura joangoda. Badaki bidia bai; ez du lenbizikua ta.

Asiko da bazkaitan eta jan eta eran eta itz egin eta abestu, orduak orduen ondoren igaroko zaizka, beñere Urnieta'ra jua biar zuben lenbiziko ordu ura irichi gabe.

Bañan labak bai iriñten ditu, mai ondoan eñeririk, eta labak irichi ezkeru ¿nola gelditu arratzaldekua egin gabe?

Arratzaldekua egiten dute, ta ondoren baita apariya ere, ta azkene-rako gure An̄ton *gezur* gelditzen da echera biurtzeko gauza ez dala.

Toki onian dago Urnieta'ra juateko.

Lagun batek esaten dio orduban:

—Mutill, Urnieta'rako erromerira juateko asmuñ echetik atera ta..... ¿errosariyua?

—¿Errosariyua?, erantzuten du An̄ton *gezurrek* erdi toteldua, ederra entzun biarko ziat nere emastiari, echeratzian. Arren marmari-suak onak izango dituk.

A. DARRA